

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

Dubium. I. An juramentum metu extortum indigeat relaxatione?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

2044.

Si infes: ergo nec tenebitur ex aliqua obligatione, qua, vi dati juramenti, teneatur Deo, ut homini promissario solvat usuras. rz. N. illatum; pro quo not. 5. non esse illicitum, facere actum dese non malum, seu licitum, etiamsi alter eo sit abufurus ad peccatum, si poterat liberè non uti tali actu, quando actus fit ex justa causa, v. g. ad redimendam vexam, & molestias cæteroquin fubeundas in jactura famæ, honoris, datæ fidei, &c. aliàs nec Deus licitè liberæ hominum voluntati offerret usum suæ omnipotentia, ad exercitium creatæ libertatis, si homo esset abufurus ad peccatum.

2045.

Not. 6. offerre solutionem usuræ, jurato promissæ, ad redimendam vexam, quam cæteroquin ab Usurariis communiter patiuntur Mutuatarii debitores, de se præcisè, non esse malum, vel illicitum; constat 1. quia aliàs Ecclesia præcipiens, servari tale juramentum, præciperet illicitum; 2. quia usurarius potest liberè non acceptare talem solutionem, imò, ut dictum est, tenetur non acceptare, consequenter potest ea, quantum est ex parte debitoris, esse sine peccato Creditoris; adeoque nec eo titulo, quod Creditori cooperetur ad peccatum, esse illicita, & mala; ergo bene potest obligari Deo ad eam solutionem faciendam; quia ex parte solventis non continetur turpitudinem; sed tantum ex parte liberè recipientis, qui potest non committere turpitudinem, remittendo solutionem, prout debet.

2046.

Dices: ex hoc sequitur contra c. 1. h. t. non esse opus ulla relaxatione juramenti; Resp. solum sequi, quod non sit opus relaxatione juramenti quoad obligationem exinde natam Usurario; secus, quoad obligationem exinde natam Deo, ut diximus num. 2043. unde, quando in c. 1. dicitur, Creditores Usurarios esse cogendos ad relaxanda juramenta super usuris solvendis præstita, solum intenditur, esse cogendos, ne solutionem exigant etiam facto (jure enim non possunt) sed se declarent, se nolle talem solutionem indebitam, quam ipsi sine peccato recipere non possunt; sic enim in

Tom. II.

directè tollitur obligatio ex juramento nata Deo; qualiter diximus à sponsis indirectè posse tolli juramentum sponsalibus de futuro appositum, solutis nimirum consensu mutuo sponsalibus.

Cum autem à debitore solutionem factam recipit Usurarius, licitum erit debitori solutum repetere conditionè sine causa, sic Lara in L. si quis à Liberis, §. parens, ff. de Libert. agnosc. & constat ex textu in c. Debitores, de quo n. 2040. recipiendo enim usuras Usurarius, jure Divino, & humano indebitas, committit injustitiam, & retinet injustè alienum, nullo nimirum justo titulo ejus dominio in eum translato; cum ipsi nec ex contractu, nec etiam ex juramento, nata sit obligatio, aut titulus validus jure idoneus ad ejusmodi translationem.

Advertendum præterea, quod, si Creditor in tali casu juramentum remittere nolit, Judex eum cogere possit ad relaxandum, vel eò renitente, ipsemetilius Magistratus relaxationem facere; quia in hoc casu factum Judicis supplet factum partis; Sicuti in simili docent DD. L. si ob causam, C. de evict. quare etiam Magistratus secularis relaxationem facere potest, si promissio, vel contractus ad forum ejus pertineat, & constet de obligatione recipientis, quod turpiter juramentum receperit, & ille ad ejus remissionem obligetur, ut docet Abbas in c. pervenit, 2. h. t. n. 3. Sanch. l. 3. Moral. c. 22. n. 16. Molin. tr. 2. d. 149. n. 12. quibus præfatis:

Dubium. I.

An juramentum metu extortum indigeat relaxatione?

Quæstio procedit in casu, quo juratum est non dere illicita; de hoc casu agit Gregorius Pontifex, ut habetur c. pervenit. 2. h. t. ubi dicit, pervenisse ad se Laudicensem Episcopum, ab Archiepiscopo Comite rebus suis spoliatum, & jurare compulsus, quod non repeteret sic ablata; & ad quæstionem, an dictus Episcopus, in hoc casu, ex juramento contracterit obligationem? respondit: cognita

Xxx 2

igitur

igitur contumeliâ, valde doluimus: *asserentes, ipsum Episcopum nullius juramenti vinculis super hoc posse constringi: quem tamen absolvimus; quia nefandâ coactione juravit.* Not. autem jurare coactum de non repetendis rebus Ecclesiæ suæ, quibus spoliatus fuerat, ut notat Vivianus in *Rational. l. 2. juris Pontificii, pag. 211.* Alagonain *Compend. juris Can. p. 289.* & alii.

Nascitur autem ex hoc textu præfens difficultas, quòd, ut observat Barbosa in dictum *c. pervenit, n. 4.* Gregorius Pontifex non videatur stabilis propterea, quòd primo loco neget, Laudicensem Episcopum *juramento teneri*, aut obligationem contraxisse ex illo juramento coacto; deinde autem sentire videatur, *eum teneri*, & obligationem contraxisse, cum ipsum *absolverit*; nam aliàs non fuisset necessaria absolutio, juxta *c. ad dissolvendum, de despons. impub. & L. decem. ff. de V. O.* Sed ad hoc dicemus in seqq. Interim:

2050. Dicendum videtur, juramentum coactum, coactione scilicet solum conditionali, seu per metum gravem, & injustum, directè incussum ad extorquendum juramentum, non esse irritum jure naturali, vel etiam positivo; sed solum irritabile, quoties semel validum, denuò relaxari potest; secus, si sit oppositum, vel extortum sit vi præcisâ. Ratio primi constat ex *dict. l. 4. decret. à n. 407.* ubi exposuimus, quid in desponsationibus, aliisque contractibus operetur metus gravis, & injustus; ratio secundi, de coactione, seu vi præcisâ, & absolutâ, constat ex *ibid. dict. à n. 389.* consequenter in hoc textu Pontificem non negâsse juramenti valorem, & inductam obligationem, ex causa coactionis.

2051. Dicendum 2. in isto textu juramentum, in quantum erat in præjudicium Ecclesiæ Laudicensis, eo titulo fuisse nullum, consequenter non obligatorium; quia sic erat de re illicita, nempe de non revocandis rebus suæ Ecclesiæ, ad quod tamen juramento tenetur Episcopus, quoties in earum alienationem illicitè consentit; quia tamen

Ecclesiam spoliari rebus suis considerari potest dupliciter, nimirum. 1. in quantum ea rerum spoliatio præjudicat ipsi Ecclesiæ; 2. in quantum respicit commoditatem, & utilitatem ipsius Prælati, jure permittente transferibilem in alium; ideo censent aliqui, dictum juramentum, in quantum includit præjudicium Ecclesiæ, non valere; quia sic esset de re illicita; in quantum autem præjudicat soli Prælati, valere; quia, quod attinet ad solius ipsius præjudicium, absque ullo salutis æternæ dispendio licitè servari potest; ergo merito hic textus ad finem adjecit verba illa, *quem tamen absolvimus, quia nefandissimâ coactione juravit*, ut ita sit sensus, quòd, licet eo casu juramentum servari debuisset in solius Prælati præjudicium, quia tamen nefandissimâ coactione intervenit ex parte Comitis, justè eundem Episcopum duximus absolvendum, juxta *reg. c. Si verò, h. t.*

Et in hoc sensu censent accipiendum hunc textum, uti & alterum in *c. cum venissent. 6. de institut.* ut juramentum valeat in solius Archidiaconi præjudicium; consonant verba præcedentia, ibi: *non solum de illo, sed de omnibus rebus suis*, &c. quasi juramentum subsecutum solum ad propriam commoditatem respexerit; & ita intelligunt glossa, ibi, *V. abjurâsse*, & Abbas *à n. 14.* idem Abbas *n. 4.* & Felin. *5. in præfenti.* Hæc quidem rectè dici videntur, sed pro eo solum casu, quo præjudicium Prælati consistere potest, salvo jure, ac indemnitate Ecclesiæ; si enim præjudicium Prælati separari non posset à præjudicio Ecclesiæ, juramentum simpliciter irritum esset; sic enim ex inseparabili præjudicio Ecclesiæ servari non posset sine peccato.

Nec in isto casu (quo juramentum penitus irritum fuisset, etiam quoad præjudicium Prælati inseparabile à præjudicio Ecclesiæ) fuisset propterea quædam contrarietas in dictis Gregorii (de qua dictum est *n. 2049.*) 1. quia plures censent, *absolutionem* illam solum fuisse *ad cautelam*, qualiter id sæpius contingit in absolutionibus à Censuris; 2. quia dici potest, eo casu *absolutionem non fuisse*

fuisse liberativam à vinculo, cum nulum contractum esse dicat ipse textus; sed tantum declarativam non contractæ obligationis; qualiter sæpe contingit etiam in judiciis forensibus, ubi Reus, conventus ab Actore super solutione debiti, absolvitur, non liberatione vinculi contracti; sed declaratione non contracti.

2053. Dubitari autem potest, à quo peti debeat relaxatio juramenti in casu proposito, quod est in præjudicio Prælati, separabile tamen à præjudicio Ecclesiæ? Resp. posse illud relaxari à Summo Pontifice, 1. si Episcopus, jurare coactus, apud Pontificem agat de injuria sibi illata per injustam coactionem, à dicto Archiepiscopo illatam, imponendo illi, ut nullatenus Episcopum à recuperatione rerum spolio sublatarum impediatur, sed eum indemnem omnino reddat, reponendo in statum, quo fuit ante contractum; aliàs enim non refarcitur ei damnum injustè illatum; 2. si spoliator res spoliatas possideret, agendo contra illum ex interdicto unde vi; & si opponeret juramentum de rebus illis non repetendis, cum certum, ac manifestum foret, juramentum esse injustè coactum, nihilominus per sententiam esse ante omnia restituendam ex petitione sua privilegiata; quia spoliatori ex eo juramento nullum jus acquisitum est, quod non teneatur statim remittere, etiam ante omnem Judicis sententiam, justitià naturali hoc exigente propter actionem injustè læsivam iuris alieni.

Dubium II.

An indigeat relaxatione juramenti, commutans illud in melius? vel, parte non servante, quod juravit recipere?

2054. Duplex iste casus proponitur in c. pervenit. 3. h. t. uterque propositus Gregorio VII. Pontifici, à Philippo I. Rege Galliarum. Primus erat, an, si quis rei, quam promisit iuratus, aliam meliorem substituat, propositum, seu promissum juratum infringat? & ad hoc

respondit Pontifex, quod promissum non infringat, qui in melius illud commutat; ratio est, quia sicut Creditori melius satisfactum dicimus, si integrum illi debitum persolvatur, L. planè. 3. ubi Gothofr. ff. famil. ercisc. junctis traditis à Morla in empor. tit. 8. q. 8. aut si in magis pretiosa moneta illi solutio fiat, juxta ea, quæ resolvit Gregorius Lopez in L. 3. gloss. 2. tit. 14. p. 5. sic & Deo satisfactum melius dicimus, quando, quod illi pro anima, & peccatorum redemptione, offerimus, in meliori opere persolvimus.

Huic quæstioni volunt aliqui datam esse occasionem exinde, quod dictus Rex Franciæ cuidam Baroni, interposito Sacramento, castra promiserit sub fidelitatis lege, eaque non servatâ, donaverit eadem castra Ecclesiæ, & ideo Pontifex rescripserit, Regem potuisse in melius jusiurandum commutare, donando Ecclesiæ sine iniuria Baronis, qui fidelitatis legem ruperat; sed, hunc casum fuisse propositum, rectius negant alii cum Gonzalez in dict. c. 3. n. 1. si enim Baro legem fidelitatis juratæ non servavit, non manfit ei Rex obligatus, ad relinquenda illi castra; sed poterat cuivis alteri donare; consequenter materia sub obligatione posita, sublata obligatione, in aliam etiam meliorem commutari non potuit sub dicta obligatione, jam extinctâ. Rectius ergo dicitur, casum fuisse propositum vel solum generaliter, an liceat materiam juratam commutare in melius? vel in alio casu speciali, ubi obligatio iuramenti non erat extincta.

Ex hoc deducitur, quod periurii reus non sit, qui iusiurandum propriâ auctoritate commutat in melius, per Valer. Reginald. in praxi fori penit. l. 18. n. 67. Azor. instit. moral. part. 1. l. 11. c. 10. q. 1. ubi hoc intelligit de eo, qui iusiurandum mutat in id, quod est certo, & evidenter maius bonum; nam eo ipso est Deo magis acceptum, & gratum. Videtur tamen in hoc distinguendum inter promissionem iuratam homini factam; & eam, quæ facta est Deo. Nam textus videtur hic potius intelligendus de voto, seu